

นวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม
บ้านเมือ่งน้อย จังหวัดชัยภูมิ

Pottery Value-Added Innovation According to the guidelines of the Integration Sufficiency
Economy by Participation Communities at Banmaungnoi, Chaiyaphum Province

นฤตม ปิ่นทอง

Narudom Pinthong

สาขาวิชาศิลปะและนวัตกรรมการออกแบบ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Department of Art and Design Innovation, Faculty of Liberal Arts and Science, Chaiyaphum Rajabhat
University, Thailand

E-mail: narudom1981@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7430-4757>

Received 27/07/2023

Revised 18/09/2023

Accepted 25/09/2023

Abstract

Background and Aims: Ban Mueang Noi, Chaiyaphum Province, is a village famous for producing quality pottery that has been passed down for a long time. From studying the limitations of production and marketing currently, there are only 2 types of products, namely cooking stoves, and tone only. The researcher is therefore interested in organizing the process of designing an innovative bas-relief print to increase the value of pottery in the Ban Mueang Noi community, Chaiyaphum Province, to increase the production channels for a variety of products that meet the needs of consumers in many groups, such as tourists, students, youth, etc. Examples of products include decorative ornaments, household or garden items, children's toys, souvenirs, and souvenirs, etc. by the innovative design process of bas-relief printing that has integrated knowledge. This research is action research with objectives; (1) To study the historical context and explore problems in the production of pottery in the Ban Mueang Noi community, Chaiyaphum Province. And (2) To design an innovation to increase the value of pottery according to the Sufficiency Economy concept, integrated with the participation of the community, Ban Muang Noi, Chaiyaphum Province.

Methodology: The population used in the research was a survey of 100 people in Chaiyaphum Province and 10 pottery producers. The research tools include (1) an interview with a village scholar, (2) a population opinion questionnaire, and (3) a questionnaire on satisfaction with the efficiency of pottery value-adding innovations according to the integrated sufficiency economy concept. Descriptive statistics were used to analyze the data and content analysis was used to analyze the qualitative data.

Results: The research results found that; Innovative relief printing can create a variety of designs, create different products, and create another channel for producing products for the community. The innovative design process for bas-relief printing integrates the knowledge and cooperation of people in the community according to the Sufficiency Economy principle. Participation starts at the level of awareness, expressing opinions, Learning, taking action, receiving benefits, and sharing responsibility. It creates help and support, knowledge of love and unity, strengthens families and communities, promotes the economy, strengthens community relations, and preserves the good arts and culture of the local area to survive, and prosper forever. The innovation of bas-relief printing allows for a variety of product styles, and raw materials for production can be obtained locally, saving time, and allowing for mass production. The product has artistic beauty and is suitable for adding value to the pottery of the Ban Muang Noi community. Satisfaction with the efficiency of the innovation of relief printing from pottery manufacturers has a mean of 4.06, a standard deviation of 0.46.

Conclusion: Low-cost, low-relief printing innovations can create a variety of products and help create alternative production channels for communities. Integration of knowledge and cooperation in the Sufficiency Economy promotes community participation and participation in promoting local culture. There is a high satisfaction from local pottery producers.

Keywords: Value-added Innovation; Earthenware; Integrated Sufficiency Economy; Participation in Community

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: บ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงในผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่มีคุณภาพสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน จากการศึกษาข้อจำกัดทางการผลิต และการตลาด เพราะปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์อยู่เพียง 2 ชนิด ได้แก่ เตาหุงต้ม และ โทนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจัดกระบวนการการออกแบบนวัตกรรมพิมพ์ปูนดำเพื่อเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาในชุมชนบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเพิ่มช่องทางการผลิตสินค้า ที่หลากหลาย ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในหลายกลุ่ม อาทิเช่น นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา เยาวชน ฯลฯ ตัวอย่างสินค้าได้แก่ เครื่องประดับตกแต่ง ของใช้ในบ้าน ในสวน ของเล่นเด็ก ของฝากของที่ระลึก เป็นต้น โดยกระบวนการการออกแบบนวัตกรรมพิมพ์ปูนดำได้บูรณาการความรู้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (1) เพื่อศึกษาบริบทความเป็นมา และสำรวจปัญหาทางการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ชุมชนบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ (2) เพื่อออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีการวิจัย: ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การสำรวจความคิดเห็นจากประชากรในจังหวัดชัยภูมิ 100 คน และผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 10 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน, (2) แบบสอบถามความคิดเห็นประชากร และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจในประสิทธิภาพนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการ ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย: นวัตกรรมพืชมัณฑา สามารถสร้างแบบได้หลากหลาย สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง สร้างช่องทางการผลิตสินค้าอีกทางหนึ่งให้กับชุมชน กระบวนการการออกแบบนวัตกรรมพืชมัณฑาได้บูรณาการความรู้และความร่วมมือของคนในชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วม ตั้งแต่ระดับ การรับรู้ การแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบ ก่อเกิดความช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักความสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจ เสริมสร้างความสัมพันธ์ชุมชนและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้ดำรงไว้ และเจริญรุ่งเรืองสืบไป นวัตกรรมพืชมัณฑาช่วยให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายรูปแบบ วัตถุดิบในการผลิตสามารถได้ในท้องถิ่น ประหยัดเวลา และผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมาก สินค้ามีความงดงามด้านศิลปะ เหมาะสมในการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านเมืองน้อย ค่าความพึงพอใจในประสิทธิภาพนวัตกรรมพืชมัณฑา จากผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา มีค่าเฉลี่ย 4.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

สรุปผล: นวัตกรรมพืชมัณฑาที่มีต้นทุนต่ำสามารถสร้างผลิตภัณฑ์หลากหลายและช่วยสร้างช่องทางการผลิตทางเลือกให้กับชุมชน การบูรณาการความรู้และความร่วมมือในทางเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและเข้าร่วมกันในการส่งเสริมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้มีคะแนนความพึงพอใจสูงจากผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่

คำสำคัญ: นวัตกรรมการเพิ่มมูลค่า; เครื่องปั้นดินเผา; เศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการ; ชุมชนมีส่วนร่วม

บทนำ

เครื่องปั้นดินเผามีความผูกพันกับการดำรงชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เพราะมนุษย์ได้ใช้เป็นเครื่องมือใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวันบรรจุอาหารและสิ่งของ ฉะนั้นจึงได้มีการประดิษฐ์คิดค้นและปรับปรุงเทคโนโลยีต่างๆอยู่ตลอดเวลา จากการสำรวจแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย พบว่านับตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 15-16 เป็นต้นมา ในพื้นที่ของราชอาณาจักรไทยได้ปรากฏแหล่งเตาเผาตั้งกระจายอยู่มากมายหลายแห่ง

เครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านเมืองน้อย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สืบทอดกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 70 ปี พ่อทองอินทร์ คงชัย วัย 73 ปี (1 พฤศจิกายน 2564) เล่าว่า บ้านเมืองน้อยก่อตั้งขึ้นพร้อมกับบึงแวง ประมาณ พ.ศ. 2370 ทางด้านทิศเหนือของวัดบึงแวงใช้ชื่อว่า บ้านเมืองน้อยเหนือ ทางทิศใต้ของวัดบึงแวงใช้ชื่อว่าบ้านเมืองน้อยใต้ ประชาชนส่วนหนึ่งอพยพโดยเกวียนเดินทางมาจากอำเภอ จอหอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ณ บึงแวงแห่งนี้เหมาะแก่การพักอาศัย ประชาชนประกอบอาชีพ ทำนา ค้าขาย เย็บมุ้ง ทำ

การเกษตรกรรม และผลิตเครื่องปั้นดินเผาด้วยคันพอบแหล่งดินบริเวณบ่อที่อยู่ห่างจากทางทิศเหนือของหมู่บ้านประมาณ 1 กิโลเมตร ปัจจุบันคือ วัดบ้านโคกน้อย การขุดดิน ขุดลึกลงไปอีก 1.5 เมตร พบว่าเนื้อดินมีสีแดงดีเหมาะแก่การทำเครื่องปั้นดินเผา จึงทำเครื่องปั้นดินเผาไว้ในครัวเรือน และจำหน่ายในเวลาต่อมาเริ่มแรกผลิตภัณฑ์ที่ทำขาย ได้แก่ หม้อหุงข้าว กระทะที่มีหู 2 ข้าง ถ้วย ชามเล็ก ๆ สำหรับใส่อาหารสับเนื่องมาถึงปัจจุบัน ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาบ้านเมืองน้อย มีจำนวนลดลง สาเหตุมาจาก การย้ายถิ่นฐาน การสืบสานของคนรุ่นใหม่ และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และกลุ่มลูกค้า ปัจจุบัน มีเพียงผลิตภัณฑ์ 2 ชนิด ได้แก่ เครื่องดนตรีโพน และเตาอั้งโล่ จากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริโภคในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ต้องการสินค้าที่ระลึกสำหรับจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ภาคการศึกษา ร้านค้า ต้องการวัตถุดิบเพื่อการสร้างสรรค์งานศิลปะด้านผู้ผลิต ต้องการมีรายได้เสริมจากผลิตภัณฑ์ที่แตกต่าง

การเพิ่มมูลค่า (Added Value) เป็นการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจากเดิมการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นเครื่องมือการตลาดที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์การจัดจำหน่าย การโฆษณา และการส่งเสริมการตลาดซึ่งมีผลทำให้สามารถตั้งราคาได้สูงขึ้นแต่การเพิ่มมูลค่าจะทำให้ผู้บริโภครู้สึกได้ประโยชน์มากขึ้นด้วยโดยการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added Creation) คือความพยายามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้าน (สุจินดา เจียมศรีพงษ์ และปิยวัน เพชรหมี่, 2560 : 69)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้าน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2564) และ สุภาพร วิชัยดิษฐ์ และคณะ (2565) ที่ว่าภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ และคุณค่าต่อสังคม เป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่น หากแต่ในปัจจุบันชนรุ่นหลังละเลยภูมิปัญญาที่บรรพชนสรรค์สร้างไว้ไม่ประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้แน่นอนกว่า การเพิ่มมูลค่าจึงทำให้คนในชุมชนหันมาให้ความสำคัญ ตระหนักและวางแผนทรัพยากรทางวัฒนธรรมอันมีค่าไว้ เพื่อสร้างความสมดุลทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่ยั่งยืนแก่ชุมชนต่อไป

วรสุตา ขวัญสุวรรณ และสาทิณี วัฒนกิจ (2563) ได้ค้นคว้างานวิจัยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือทิ้งสู่ผลิตภัณฑ์ออกแบบตกแต่งและแฟชั่น: ชุมชน ต้นแบบเทศบาลเมืองเขารูปช้าง มีจุดมุ่งหมายเพื่อการแก้ปัญหา,หาวิธีการจัดและจัดการวัสดุเหลือทิ้ง จึงเป็นวิธีหนึ่งซึ่งสามารถลดจำนวนวัสดุเหลือทิ้ง,ขยะมูลฝอยอันทำให้สามารถลดมลพิษต่าง ๆ โดยมี วิธีต่าง ๆ หลายวิธี หนึ่งในวิธีที่นำมาใช้ในงานวิจัยและสามารถทำขยะ

ให้มีมูลค่าเพิ่มในเชิงพาณิชย์คือ การ Reuse Reduce และ Recycle หรือ 3R เป็นการปรับใช้เพื่อให้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการใช้ศิลปะการออกแบบให้วัสดุเหลือทิ้งหรือขยะ มาเพิ่มมูลค่าเพื่อสร้าง ผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งชาวบ้านในชุมชนได้ร่วม ปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในตำบลเขารูปช้าง ได้ผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านและผลิตภัณฑ์แฟชั่น มีเอกลักษณ์และความโดดเด่น ประณีต สามารถจำหน่ายและสร้างรายได้แก่ชุมชน

วิศรา สมเกียรติกุล และ กมล เรืองเดช (2564) ศึกษาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวหอมไชยาพันธุ์พื้นเมืองในอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวหอมไชยาพันธุ์พื้นเมือง และเสนอแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ซื้อข้าวสารในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 400ราย โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ใน การเก็บข้อมูล และใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวหอมไชยาพันธุ์พื้นเมือง ได้แก่ การพัฒนารูปแบบสินค้า ให้เป็นที่ต้องการของตลาด การปรับปรุงแบบบรรจุภัณฑ์ให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้บริโภค และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ สำหรับแนวทางการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปสินค้าให้มีความ หลากหลาย การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้จึงทำการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมื่อน้อยจังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้เพื่อศึกษาและพัฒนาศักยภาพงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านเมื่อน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ สร้างเอกลักษณ์แก่ผลิตภัณฑ์ สร้างรายได้ ความภาคภูมิใจ ความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ และการสืบทอดภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าให้ดำรงสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทความเป็นมา และสำรวจปัญหาทางการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดิน บ้านเมื่อน้อย จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อสร้างนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมบ้านเมื่อน้อย จังหวัดชัยภูมิ

การทบทวนวรรณกรรม

ความสำคัญของเครื่องปั้นดินเผา

เครื่องปั้นดินเผาเป็นสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน โดยมีการพัฒนาและวิวัฒนาการตลอดมาทั้งในด้านของรูปทรงประโยชน์ใช้สอย และกรรมวิธีการผลิต การนำเทคโนโลยีอันทันสมัยเข้ามาช่วยในการผลิต การพัฒนาด้านวัตถุดิบ และเทคนิคที่แปลกใหม่ ทำให้เครื่องปั้นดินเผาในปัจจุบันเป็นผลงานที่มีคุณค่าและมีบทบาทในวงการต่างๆ อยู่ทั่วไป (สุขุมล สาระเกษตริน ,2564 : 27)

นวัตกรรม หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติหรือสิ่งต่างๆที่มีความใหม่และมีการนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ เช่น การสร้างตลาดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ ซึ่งเป็นการทำในสิ่งที่ แตกต่างจากที่ผู้อื่นได้สรรค์สร้างโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวให้เป็น โอกาสและถ่ายทอดไปสู่สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม กล่าวโดยสรุป นวัตกรรม หมายถึง การนำความรู้และความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการจัดการ และสิ่งอื่นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดสิ่งใหม่เพื่อ ตอบสนองความต้องการของลูกค้าและตลาด โดยนวัตกรรมนี้จะเป็นตัว สร้างความได้เปรียบในการ แข่งขันและผลกำไรให้กับองค์กรในระยะยาว (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2564)

ความหมายของมูลค่าเพิ่ม (Value added) กิจกรรมที่มีคุณค่าเพิ่ม (Value added: VA) คือกิจกรรมที่มี คุณค่าในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตตั้งแต่ขั้นวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนที่ใช้ในการผลิตว่า จะใช้แรงงานหรือเครื่องจักรในการผลิตเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในกระบวนการผลิตของกิจกรรมหรือ องค์กรธุรกิจ โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) เพื่อจะทำให้องค์กรหรือกิจการเรา จะสามารถคงอยู่ได้ โดยเราเริ่มศึกษาจากปัจจัยเหล่านี้ ต้นทุน คือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และค่าใช้จ่ายคือเงินที่ จ่าย ไปเพื่อให้ได้ รับสินค้าและบริการ ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Costs) ได้แก่ 1) วัตถุดิบทางตรง (Direct material) 2) ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) 3) ค่าใช้จ่ายโรงงาน (Manufacturing overhead) และต้นทุน ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Non-manufacturing costs) ได้แก่ 1) ค่าใช้จ่าย ในการขาย (Selling expenses) 2) ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (General and administrative expenses) (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ธิญญ, 2555)

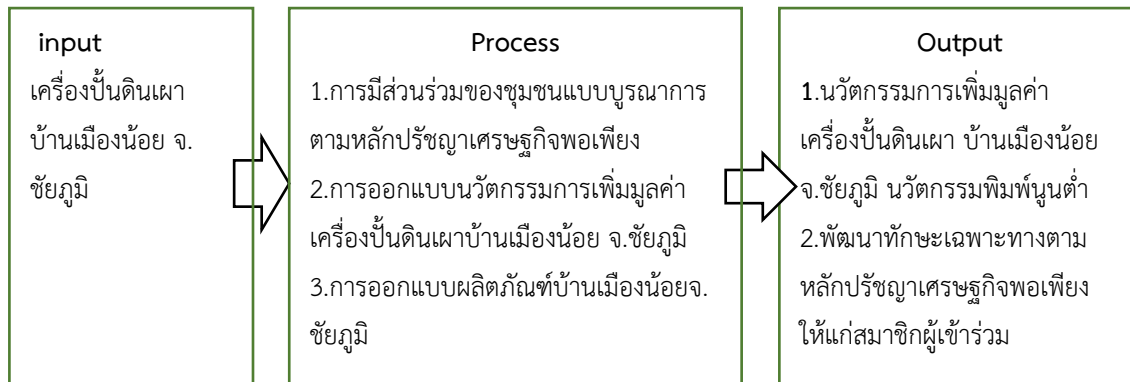
การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานกลมกลืนกันของแผนกระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบัน (Organization-wide Goal) การบูรณาการที่มีประสิทธิผลเป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) ซึ่งการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายใน ระบบการจัดการ ผลการดำเนินการมีความ เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2562)

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตนเอง อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดี เสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่ มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้ รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีและฐานะเพียง พอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความ เจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป ได้ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2564)

กระบวนการจัดการความรู้แบบบูรณาการ ชุมชนมีส่วนร่วม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะ นำมาซึ่งนวัตกรรมที่เพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นให้แก่ชุมชนบ้านเมื่อน้อย และสามารถพัฒนาเป็นแหล่ง ผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่มีคุณภาพ และมีคุณค่า สามารถแข่งขันกับตลาดระดับประเทศต่อไป

กรอบแนวความคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยได้นำมาพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

- 1.สำรวจความคิดเห็นจากประชากรในจังหวัดชัยภูมิ 100 คน
2. ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 10 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นประชากร

3. แบบสอบถามความพึงพอใจในประสิทธิภาพนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วมบ้านเมืองน้อยจังหวัดชัยภูมิ (พิมพ์ขุนต่ำ) จากผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา 10 รายโดยแบบประเมินแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ต์ 95 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 114) ดังนี้

- 5 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมาก
- 4 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดี
- 3 หมายถึง ผลการประเมินในระดับพอใช้
- 2 หมายถึง ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ยต่าง ๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ความหมาย

4.51 – 5.0 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดีมาก

3.51 – 4.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับดี

2.51 – 3.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับพอใช้

1.51 – 2.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับควรปรับปรุง

1.00 – 1.50 หมายถึง ผลการประเมินในระดับใช้ไม่ได้

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องปั้นดินเผา บ้านเมือ่งน้อยจังหวัดชัยภูมิ สภาพทั่วไป บ้านเมือ่งน้อยก่อตั้งพร้อมกับวัดบึงแกว ประมาณ พ.ศ. 2370 กล่าวคือ ภายหลังจากเจ้าพ่อพญาแล อพยพมา ผู้คนตั้งรกรากได้ 5 ปี ชาวบ้านอพยพมาจากหลายแหล่ง ส่วนหนึ่งของชาวบ้านที่อพยพมาจาก อำเภอจอหอ จังหวัดนครราชสีมา โดยอาศัยเดิมที่มาจากโคราชก็คือการทำเครื่องปั้นดินเผา พ่อทองอินทร์ คงชัย วัย 73 ปี (1 พฤศจิกายน 2564)

ปัจจุบัน มีผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 12 ครัวเรือน แบ่งเป็น ผู้ผลิตเตาถ่าน และรังผึ้ง จำนวน 5 ครัวเรือน ผู้ผลิตเฉพาะรังผึ้ง 5 ครัวเรือน ผู้ผลิตเครื่องดนตรี โทน 2 ครัวเรือน กระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ชุมชนบ้านเมือ่งน้อย ใช้วัตถุดิบ และอุปกรณ์ในท้องถิ่น ใช้กรรมวิธีการผลิตที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แรงงานเป็นครอบครัว และชาวบ้านในหมู่บ้าน

ปัญหาที่พบได้แก่ผลิตภัณฑ์มีเพียงเตาหุงต้ม และโทน 2 ชนิดเท่านั้นรูปแบบอื่น ๆ ต้องนำเข้าจากต่างจังหวัด, ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และขาดช่องทางทางการตลาดที่หลากหลาย

ตารางที่ 1 สรุป ผลการสำรวจข้อมูล ปัญหาและอุปสรรคต่อการผลิตเครื่องปั้นดินเผาบ้านเมือ่งน้อยจากประชากรในจังหวัดชัยภูมิ

จุดเด่น	ปัญหา อุปสรรค
ผลิตสินค้ามานาน	ผลิตภัณฑ์มีเพียงเตาหุงต้ม และโทน 2 ชนิดเท่านั้น, รูปแบบอื่น ๆ ต้องนำเข้าจากต่างจังหวัด
ช่างปั้นมีความชำนาญ	ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์
มีลูกค้าเฉพาะกลุ่ม	ขาดช่องทางทางการตลาด เพิ่มสินค้าให้เข้าถึงผู้บริโภคที่หลากหลายขึ้น

จากการสำรวจข้อมูลประชากรในจังหวัดชัยภูมิ 100 คน ต้องการผลิตภัณฑ์ หลากหลาย ได้แก่ ดิน สำหรับการศึกษา, ของเล่น, ของฝาก, เครื่องประดับตกแต่งบ้านและสวน ของที่ระลึก เป็นต้น

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผา ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วมบ้านเมือ่งน้อยจังหวัดชัยภูมิ (พิมพ์ขุนต้า) จากผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา 10 ราย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วมบ้านเมื่อน้อยจังหวัดชัยภูมิ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับ
		มาตรฐาน	
1. วัตถุดิบหาง่าย	3.6	0.49	ดี
2. ความสะดวกต่อการใช้งาน	4.1	0	ดี
3. สร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย	4	0.49	ดี
4. สร้างผลิตภัณฑ์ได้จำนวนมาก ประหยัดเวลา	4.1	0	ดี
5. ให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความแข็งแรง ทนทาน	4.4	0	ดี
6. สะดวกต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา	4.3	0	ดี
รวม	4.06	0.46	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจในประสิทธิภาพนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผา มีค่าเฉลี่ย 3.6 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ด้านความสะดวกต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ด้านการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์ได้จำนวนมาก ประหยัดเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความแข็งแรง ทนทาน ค่าเฉลี่ย 4.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, สะดวกต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา ค่าเฉลี่ย 4.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับผู้ประเมินแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะ การออกแบบและแกะสลักลวดลายต่าง ๆ ต้องใช้เวลาฝึกฝน และมีความละเอียดประณีต ต้องการผู้เชี่ยวชาญแนะนำเพิ่มเติม, ต้องการเพิ่มช่องทางการตลาดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการพัฒนาวัตกรรม

ภาพที่ 1 ประชุมระดมความคิดเห็น

ภาพที่ 2 ออกแบบผลิตภัณฑ์ ฝีกออกแบบ

ภาพที่ 3 การทำต้นแบบ

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการทำแบบพิมพ์

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ด้วยพิมพ์ปูนต้ำ

ภาพที่ 6 ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพิมพ์ปูนต้ำ

ภาพที่ 7 เเผาผลิตภัณฑ์โดยเตาแก๊สไร้ควันของชุมชน

ภาพที่ 8 ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการพิมพ์ปูนดำที่ผ่านการเผาที่อุณหภูมิ 900 องศาเซลเซียส

ผลการจัดกระบวนการการออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ ทำให้เกิดนวัตกรรมพิมพ์ปูนดำ เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการความร่วมมือของชาวบ้านเมืองน้อย โดยบูรณาการบุคคลความรู้ เทคนิคด้านศิลปะ ประกอบกับภูมิปัญญาชาวบ้าน สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ความรู้คู่คุณธรรม มีความพอประมาณ มีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน สามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านเมืองน้อย จ.ชัยภูมิได้ในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

มีการบูรณาการ กลุ่มบุคคล และหน่วยงานเข้าด้วยกัน อีกทั้งบูรณาการเทคนิคด้านศิลปะเข้ากับภูมิปัญญาชาวบ้าน สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ คู่คุณธรรม สร้างสรรค์สังคมดี

ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในทุกระบวนการของการวิจัย ชุมชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่ระดับ รับรู้, แสดงความคิดเห็น, ร่วมสร้าง, ร่วมประเมิน, ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบ

กระบวนการการออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ ได้นวัตกรรมพิมพ์ปูนดำซึ่งมีความเหมาะสมในการช่วยแก้ปัญหาด้านการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชุมชนบ้านเมืองน้อย จ.ชัยภูมิ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่

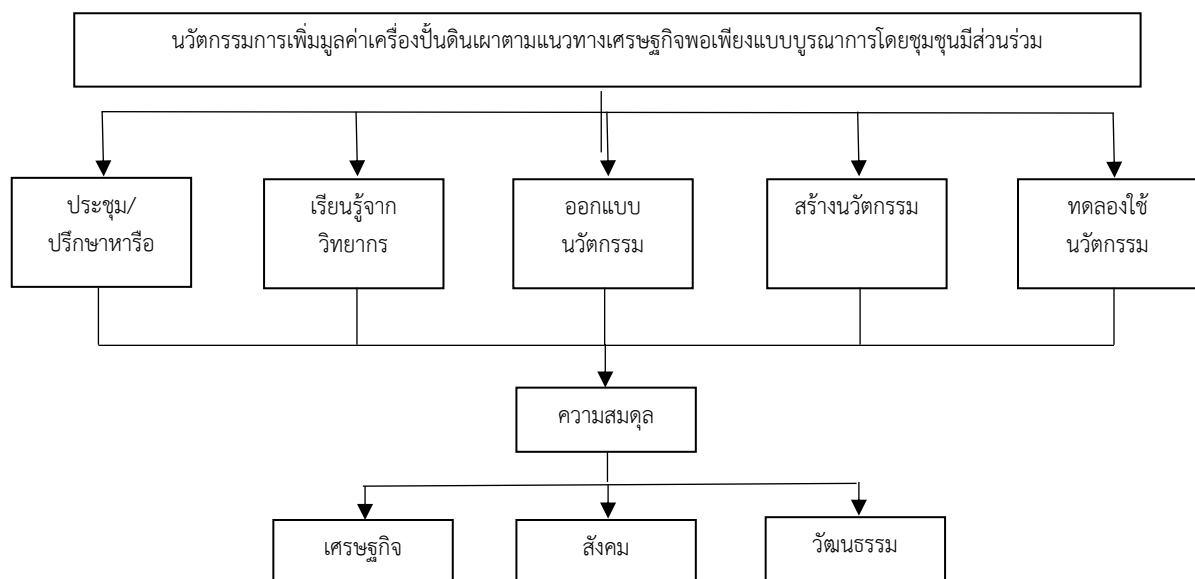
- ด้านเศรษฐกิจ พบว่า นวัตกรรมพิมพ์ปูนดำสามารถหาวัตถุดิบได้ง่ายในท้องถิ่น และท้องตลาดราคาไม่สูง สร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคที่กว้างขวางขึ้น อีกทั้งช่วย

ประหยัดเวลาในการผลิต ได้ผลิตภัณฑ์จำนวนมากในเวลาสั้นๆ สามารถเพิ่มกลุ่มผู้บริโภค และเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาได้ต่อไป

- ด้านสังคม พบว่า กระบวนการความร่วมมือในการออกแบบนวัตกรรมพื้มนูนต่ำ ประชาชน หน่วยงาน มีความร่วมมือ ตั้งแต่ระดับ การรับรู้ การแสดงความคิดเห็น การเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบ ก่อเกิดความช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

- ด้านวัฒนธรรม จากการศึกษาความเป็นมาของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิพบว่า ชาวบ้านเมืองน้อย รักและภูมิใจในท้องถิ่น และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษสืบทอดอาชีวะที่มีมาแต่ดั้งเดิมจนมาถึงปัจจุบัน ประกอบกับกระบวนการบูรณาการหน่วยงาน /บุคคล /ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคนิคด้านศิลปะ แสดงให้เห็นว่า ชาวบ้านเมืองน้อย รักและเห็นคุณค่าในความเป็นเอกลักษณ์ร่วมบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมที่ช่วยอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ภาคภูมิใจให้พัฒนา มีคุณภาพ และชื่อเสียงต่อไป

- ด้านความสมดุล,พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พบว่า ประชาชน หน่วยงาน ในจังหวัดชัยภูมิให้ความสำคัญกับบ้านเมืองน้อย และภาคภูมิใจในวิถีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่สืบสานต่อเนื่องกันมาเป็นเวลา ยาวนาน พร้อมรับการพัฒนา ปรับเปลี่ยนเพื่อให้วิถีดำรงอยู่ มั่นคง ยั่งยืนกับชาวชัยภูมิสืบไป

แผนภาพที่ 2 แผนภาพนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ

บ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ เป็นชุมชนผลิตเครื่องปั้นดินเผามาเป็นเวลายาวนานปัจจุบันบ้านเมืองน้อยเป็นชุมชนขนาดใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่บ้านเมืองน้อยเหนือ และบ้านเมืองน้อยใต้ มีผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 12 ครัวเรือน อาศัยอยู่บ้านเมืองน้อยเหนือ จำนวน 11 ครัวเรือน และบ้านเมืองน้อยใต้ อีก 1 ครัวเรือน แบ่งเป็น ผู้ผลิตเตาถ่าน และรังผึ้ง จำนวน 5 ครัวเรือน ผู้ผลิตเฉพาะรังผึ้ง 5 ครัวเรือน ผู้ผลิตเครื่องดนตรี โทน 2 ครัวเรือน กระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านเมืองน้อย ใช้วัตถุดิบ และอุปกรณ์ในท้องถิ่น ใช้กรรมวิธีการผลิตที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน แรงงานเป็นเครือญาติ และชาวบ้านในหมู่บ้าน มีเครื่องจักรช่วยในการรีดดิน สอดคล้องกับศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2542 : 21) ที่กล่าวว่าเครื่องปั้นดินเผาเป็นศิลปหัตถกรรมที่ควบคู่กับสังคมมนุษย์มาเป็นเวลานาน มีการผลิตเพื่อใช้สอยในท้องถิ่น และจำหน่าย เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมที่ส่งผลให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องปั้นดินเผาไทยในทุกวันนี้ และ ชัยชาญ วิทยาจักษ์ (2557) ได้กล่าวถึง การทำพิมพ์ว่า การทำพิมพ์ของไทยเรามีมานานแล้วอาจสืบย้อนหลังขึ้นไปได้จนถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์รู้จักการทำแม่พิมพ์เพื่อใช้ในการหล่อมาตั้งแต่ยุคโลหะ โดยมีการค้นพบโบราณวัตถุที่เกิดจากการหล่อสำริดจำนวนมาก ได้แก่ กลองมโหระทึก อาวุธ เครื่องใช้เครื่องประดับต่างๆ แหล่งที่ค้นพบอยู่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคเหนือของประเทศไทย เช่น แหล่งอารยธรรมบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ผลจากการสำรวจพบปัญหาการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่มีสินค้าเพียงเตาหุงต้ม และโทน 2 ชนิดเท่านั้น รูปแบบอื่น ๆ ต้องนำเข้าจากต่างจังหวัด, ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และขาดช่องทางทางการตลาดที่หลากหลายจึงเป็นที่มาของการออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วมบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิขึ้น

2. ผลการออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ

นวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมบ้านเมืองน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีการบูรณาการ กลุ่มบุคคล และหน่วยงานเข้าด้วยกัน อีกทั้งบูรณาการเทคนิคด้านศิลปะเข้ากับภูมิปัญญาชาวบ้าน สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรู้ คู่คุณธรรม สร้างสรรค์สังคมดี

ด้านเศรษฐกิจ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมพิมพ์หุ่นตัวจากผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา วัตถุดิบหาง่าย มีค่าเฉลี่ย 3.6 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ด้านความสะดวกต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 4.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ด้านการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ด้านการสร้างผลิตภัณฑ์ได้จำนวนมาก ประหยัดเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, ให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความแข็งแรง ทนทาน ค่าเฉลี่ย 4.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี, สะดวกต่อ

ทำความสะอาดและบำรุงรักษา ค่าเฉลี่ย 4.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0 คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดี สอดคล้องกับ ชัยชาญ วิทยาจักร ที่กล่าวว่า การทำพิมพ์และหล่อของไทยมีมาแต่โบราณ ส่วนมากเป็นการรับใช้ทางคติความเชื่อศาสนา ผลงานจะเห็นได้ชัดเจน คือ พระพุทธรูปยุคสมัยเชียงแสน สุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ตามลำดับ คนไทยสมัยโบราณมีความชำนาญการทำพิมพ์และหล่อพระพุทธรูปจากโลหะมาก สามารถหล่อพุทธรูปมากมายได้ เช่น พระศรีศากยมุณี วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร พระพุทธรูปชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก พระพุทธรูปชินสีห์ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร พระมงคลบพิตร วัดมงคลบพิตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฯลฯ ล้วนแต่เป็นพระพุทธรูปมากมายขนาดใหญ่ที่สร้างและทำพิมพ์หล่อเป็นผลสำเร็จในยุคสมัยดังกล่าวทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าการทำพิมพ์และหล่อมีความเจริญรุ่งเรืองที่สุดเป็นที่น่าภูมิใจ คนไทยสมัยโบราณรู้จัก ขำนาญการทำพิมพ์และหล่อมากโดยกรรมวิธีเฉพาะตน ซึ่งปัจจุบันนี้ยังไม่มีใครคิดหาวิธีได้ดีกว่า แม้ว่าจะมีความเจริญทางวัตถุดิบวิทยาศาสตร์มากเพียงใด แต่กรรมวิธีการทำพิมพ์และหล่อของไทยยังไม่ล้ำสมัย ยังสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ตามยุค สมัย สืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม สร้างเศรษฐกิจที่ดีให้ชุมชน

มิติด้านสังคม กล่าวได้ว่า กระบวนการออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมื่อน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีการบูรณาการกลุ่มบุคคล และหน่วยงานเข้าด้วยกัน อีกทั้งบูรณาการเทคนิคด้านศิลปะเข้ากับภูมิปัญญาชาวบ้าน ทั้งนี้ในการออกแบบนวัตกรรมพิมพ์หุ่นต่ำ ได้ใช้ความรู้ภูมิปัญญา และเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะผสมผสานกัน ได้แก่ การออกแบบ การทำแม่พิมพ์และการหล่อปูนปลาสเตอร์ เป็นกระบวนการในการทำผลงานให้คงสภาพอยู่ได้ยาวนาน มีความแข็งแรงทนทานมากขึ้น (พลสวัสดิ์ มุ่มบ้านเช่า. 2553: 73.) เป็นการบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์ในลักษณะผสมผสาน เข้าด้วยกันทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องสมบูรณ์โดยรวมกันมากกว่าการแยกส่วน (ปีเน่ Beane, 1991) ซึ่ง เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบูรณาการไว้ว่าการบูรณาการสามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ เช่น บุคลากรร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน การสิ้นเปลืองในการใช้ทรัพยากร ทำให้มีทรัพยากรเหลือใช้อย่างอื่นได้ อีกทั้งพนักงานทำงานได้ง่าย สะดวก มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และช่วยให้ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเบ็ดเสร็จ สอดคล้องกับสถาบันพระปกเกล้า (2564) ที่ว่า “การมีส่วนร่วม” คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ทุกระดับร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ

ด้านวัฒนธรรม และด้านความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง จากการวิเคราะห์ผลการจัดกระบวนการออกแบบนวัตกรรมการเพิ่มมูลค่าเครื่องปั้นดินเผาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง แบบบูรณาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม บ้านเมื่อน้อยจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้เกิดความรัก สามัคคี และภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหวน รักษา และ สืบสานวัฒนธรรมอันดี สืบทอดภูมิปัญญาให้อยู่คู่บ้านเมื่อน้อย สร้างประโยชน์ และสร้างชื่อเสียงต่อชุมชน สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียงเป็น

ปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสาย เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2564)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

1. ฝึกทักษะการวาด และ ปั้นในการสร้างต้นแบบเพิ่มเติม
2. ผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผาสามารถประดิษฐ์พิมพ์ได้เอง และได้ผลิตภัณฑ์จำนวนมากใน 1 วัน

ข้อเสนอแนะที่ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดสอบดินแต่ละพื้นที่ว่าสามารถขึ้นรูปได้หรือไม่
2. สามารถพัฒนาพิมพ์เป็นงานสามมิติได้

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดียร์.
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ. (2555). *การบัญชีต้นทุน 1*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชัยชาญ จันทศรี. (2557). *กระบวนการทำพิมพ์และหล่อมีความสำคัญต่อการปั้นรูปประติมากรรมจริงหรือ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ทองอินทร์ คงชัย. (1 พฤศจิกายน 2564). สัมภาษณ์. ปราชญ์ชาวบ้าน.
- พลสวัสดิ์ มุ่มบ้านเช่า. (2553). *ประติมากรรม*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2564). *เศรษฐกิจพอเพียง*. Retrieved on 3 November 2021 from: <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>
- วรสุตา ขวัญสุวรรณ และสาทิณี วัฒนกิจ (2563). *การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือทิ้งสู่ผลิตภัณฑ์ออกแบบ ตกแต่ง และแฟชั่น: ชุมชนต้นแบบเทศบาลเมืองเขารูปช้าง*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

- วรศรา สมเกียรติกุล และ กมล เรืองเดช (2564). การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวหอมไชยาพันธุ์พื้นเมือง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 16 (56), 31-42.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). การบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ (Creative Integration). กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2542). *การเปรียบเทียบลักษณะและรูปแบบศิลปะและการจัดเครื่องปั้นดินเผา ด้านเกวียน อำเภอโคกชัย นครราชสีมา กับบ้านหม้อ อำเภอเมือง มหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สถาบันพระปกเกล้า. (2564). *การมีส่วนร่วม*. Retrieved on 5 November 2021 from: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วม>
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, (2564). *เศรษฐกิจพอเพียง*. Retrieved on 5 November 2021 from: <https://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency>
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, (2564). *ความหมายของนวัตกรรม*. Retrieved on 5 November 2021 from: <http://it.east.spu.ac.th/informatics/admin/knowledge/A307Innovation%20and%20Technology.pdf>.
- สุชุมาล สารเกษตริณ. (2564). *เครื่องปั้นดินเผาการออกแบบและปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ 50 Press Printing.
- สุจินดา เจริมศรีพงษ์ และปิยวัน เพชรหมี่. (2560). การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษาผ้าทอลายโบราณ. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 10 (4), 62-85.
- สุภาพร วิชัยดิษฐ์, ศกลวรรณ คงมานนท์และพุทธิรัตน์ บัวตะมะ. (2565). การเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาผ้าทอท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. *วารสารเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์และนวัตกรรม*. 7 (3), 347-364.
- Beane, J.A. (1991). *Curriculum Planning and Development*. Boston: Ally and Bacom.